Hundre år

Taler	Dato	Sted
Harald 5	27 november 2005	Slottet

Omstendigheter
H.M. Kongens hilsen ved slottsballet i anledning 100-årsjublieet

Kjære alle sammen,

På denne dag, den 27. november, er det nøyaktig 100 år siden min bestefar, Kong Haakon, avla ed til den norske forfatning i Stortinget. Det ble en merkedag i Norges historie, - og det markerte slutten på et år hvor folk hadde vært usikre på fremtidig styreform og om det ville bli krig i landet. Tvilen og usikkerheten ble erstattet av et kongevalg, og troen på fremtiden ble bekreftet med et løfte.

1905 ble et vendepunkt i Norges historie. Samtidig ble landets og min families historie knyttet sammen.

Det var en forventningsfull og spent liten familie som gikk i land på Vippetangen den 25. november for 100 år siden. Været var ufyselig, med snø og vind. Likevel sies det at Dronning Mauds første ord i Norge var: "Jeg liker luften her. - Jeg kommer til å bli lykkelig i dette landet!"

Senere samme dag, i en tale til stortingspresident Berner, fulgte Kong Haakon opp og uttalte følgende: "Like siden vi betrådte norsk grunn, har vi møtt en hjertens varme som det er vårt håp stadig vil stråle oss i møte. Da vil det falle oss to ganske lett å oppta den store oppgave som ligger foran oss. Jeg tar den mottakelse som vi har fått fra havnen og hit opp som en borgen for at vi virkelig har folket med oss."

Det skulle vise seg at mine besteforeldre hadde folket med seg, og det utviklet seg etter hvert et nært og tillitsfullt forhold. Min far, Kong Olav, fikk oppleve det samme da han tok over kongegjerningen. Allerede på sin myndighetsdag sa

Kronprins Olav: "Vi haaber alle at vi engang maa kunde samles i én fylking, - og personlig vil jeg prise meg lykkelig og ha livsmaal stort nok, om jeg paa nogen maate kunde bidra hertil." Det må vel trygt kunne sies at Kong Olav gjorde sitt for å utvikle det gode forhold mellom Kongehuset og folket.

Noe som i stor grad har utviklet disse nære bånd, har vært alle reisene rundt omkring i landet. Kong Haakon og Dronning Maud satte seg tidlig fore å møte landsmenn i deres nærmiljø og bli kjent med deres livsbetingelser. Gjennom de første årene gjorde de sitt ytterste for å oppfylle dette gjennom kroningsreiser og ulike rundturer. Kong Olav fulgte opp denne tradisjonen, og senere har det vært en kjær oppgave for oss å følge i deres spor.

På den måten har vi fått oppleve Norges rike mangfold i kultur og arbeidsliv, vi har blitt kjent med lokalmiljøenes engasjement og livsvilkår, og vi har opplevd landets variasjon når det gjelder natur og ulike særpreg. Over alt har vi blitt møtt med en enestående gjestfrihet.

I dag er det vi som er vertskap, og vi har invitert hjem til oss så mange vi kan huse. Så vidt jeg vet skal det være rundt 550 gjester til stede. Her er det landsmenn fra sør til nord, - unge og gamle, - fra alle fylker og fra et mangfold av organisasjoner og sammenslutninger.

Det sies at da Dronning Maud for første gang kom inn i Slottets vestibyle, skal hun ha utbrutt: "men her er det jo virkelig pent!". Det var nok musikk for ørene for alle sliterne som på rekordtid hadde satt Slottet i stand til den store festdagen. En uke hadde de på seg, fra kongevalget var unnagjort til hovedpersonene inntok Slottet. Den uken skal det ikke ha vært en eneste vaskehjelp å oppdrive i Kristiania, - alle var opptatt på Slottet!

Også vi har forberedt oss på storfint besøk. Her har det blitt vasket og pyntet, - og nå gleder vi oss alle over å runde 100 års-merket sammen med dere.

Jeg ønsker alle hjertelig velkomne - og ber dere være med meg i en skål for 100 års jubileet som vi feirer i aften!

Kilde
www.slottet.no

Emneoversigt
1905, Jubileumstale, Monarki, Unionsoppløsning

URI
https://www.virksommeord.no/tale/hundre-ar